

ЧАСОПИСЬ
для
руських родич.
Виходить щодня
крім двій по
неділях і святах.

БУЖОВІНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Федькович яко політик і педагог.

(Дальше.)

Мимо того вже на початку 1860 р. одержав Юр. Федькович від правительства австрійського зазив, щоби заняв ся укладом учебників руских для народних шкіл Буковини. Зазив сей гласить в перекладі з німецького:

„Ч. 1373. До п. І. (sic!) Федьковича, двірника в Сторонци-Путиллі.“

„На основі розпорядження в. ц. к. міністерства віроісповідань і просвіти з 29. цвітня с. р. (1869) до ч. 2870 і повеління в. ц. к. краювої управи з 8. мая с. р. до ч. 4758 взиваю Вашу Благородність, щоби переробили першу читанку (для шкіл народних) з увзглядненем буковинського руского діалекту і обставин життя тутешних руских жителів. Лишає ся до волі Вашому доброміню, або теперішні тексти і предмет науковий переробити, або вложити нові уступи до читаня як прозою так і віршами. В тій цілі передаю Вам в прилозі один білими картками переплетений примірник. Згадане в. міністерство готове винагородити Вас відповідно, наколи Ваша праця (еляборат) буде одобрена і принята для накладу книжок шкільних. Ц. к. староста повітовий в Вижниці, 13 мая, 1869. Губріх.“

Хто упімнув ся у центрального правительства о уложене нових учебників для шкіл народних руских на Буковині — мені не звісно. Можна би однакж сю справу

нині провирити. По моїй неміродатній думці, мабуть сам Федькович порушив сю пекучу справу, наколи міністерство як-раз лише до него звернуло ся за новою редакцією сих учебників. Наколи Федькович сам дав почин до сего діла, то цікаво було би знати і его письмо чи меморіял до правительства. З своєї сторони можу лише сказати те, що народові галичці, зібрані під той час коло „Правди“, в тім самім часі порушили потребу нових учебників руских для шкіл народних руских і в міністерстві угорекім. Пок. Партицкий одержав навіть в 1869 або 1870 році деякі учебники рускі шкіл народних угорских до перегляду. Пригадую собі також, що члени делегачії галичкої були тоді упрощені до того, щоби при нагоді засідань в Пешті спонукали тодішнього угорского міністра просвіти до зробленя якогось ладу в руских школах на Угорщині. Однакж успіх був невеликий. Виходив відтак якийсь „Учитель“ яко письмо педагогічно-дидактичне для угорської Русії, але до уніформности у всіх школах руских в Галичині, Буковині і Угорщині не можна було довести.

„На се я — пише Федькович — ч. старосту так відтяв“ (Відповідь німецьку подаю в вірнім перекладі):

Хвальне ц. к. Староство!

„Почтенний зазив з 13. мая 1869 р. мушу відклонити. Згадану читанку переробити я не підіймаю ся, а то з огляду на послідній уступ зазиву, з котрого я вношу, що в. міністерство сумніває ся о

моїй спосібности до укладаня руских учебників і для того мій еляборат перед прийнятем до накладу шкільного хоче ще піддати під рецензію. Позаяк я однакж знаю, що моїм рецензентом не буде сам п. міністер, а лише якась креатура з посеред скритих москвофілів, яких багато є при міністерстві, — доказом того редакція в Відни видавапого ніби-русского дневника законів державних, — або якийсь член львівської або черновецької консисторії, о котрого добрій волі для московської справи я ні трохи не сумніваю ся, — або який професор руского язика і літератури, котрий, хоч би в найлучнім разі — а те не мислимо — не одушевляв ся панрусизмом, о язичі народнім, легко сказавши, не має і найменьшого понятя: то таки знаю на певно, що мої рускі еляборати, хоч би були найлучші, не будуть одобрені. Тим бо панам не лежить на душі добро справи, а просто їх політична ціль. На доказ того: неумотиване відкинене мого руского букваря через черновецьку консисторию, хоч сей буквар, як свідчить приложене письмо (письма сего нема), найшов собі прихильну оцінку у львівської шкільної ради краювої. А відтак? Буквар сей узнано добрим (gediegen), а прецінь его не приняла львівська шкільна рада до накладу шкільного, бо, здає ся, ся книжка не підходила добре під лад московский. І маю я тепер знов пошитись в дурні? (soll ich mich zum Kasperl hergeben?) Маю знов взяти ся за нележку роботу в тій цілі, щоби панове москвофіли, що свою справу уміють хитро вести, єї відкинули яко невідповідну, а відтак з великим жалем

їх малюють у Сьміусі, так як того редактора Райваховича, з грубим червоним носом, з розбишацькою палкою, розчіханою чуприною і бороною; то самі батярі!

Ее, де, де — ви подібний до політика?... Признаю вам, що добре умієте з людей жартувати. Але мене не здурите. Я вже не така наївна, щоби не знати, де вінчить ся можливе, а зачинає ся байка.

Стефан прів і мерз на переміну. Не знав, чи брати все так як она за жарт і сьміяти ся з него, чи плакати і рвати волосе. В руці держав нещасливих тих десять аркунів „політики“. На першій стороні, великими буквами заголовок і его імя. Не знав, чи показати їй, чи назад сховати; чи може привязати млинське колесо і в воду.

— Се перша половина моєї книжки — вибавтав.

Дівчина взяла в руку і нуж на ціле горло сьміяти ся.

— По жидівски, по жидівски! — скричала. І ви кажете, що се ваша книжка... Ви-ж не рабін, щоби жидівські книжки писати.

Відобрав від неї „жидівську“ книжку, стиснув судорожно рукою і кинув в корчі.

— А том насьміяла ся! Ще ніколи так добре не бавила ся, як нині.

Она бавила ся, як ще ніколи... А ему ніколи ще так гірко не було як нині!... Пішла до павільону. Дівчину відпровадив до са-

лі, а сам лишив ся в буфеті. Випив одну шклянку, другу, третю. Холодив ся і думав...

— Політик, батяр, руске письмо, жидівске; руский писатель, рабін!... Треба йти гуляти... Але не з нею. З нею більше не говорю.

Вертаючи з двірця до міста, став Рудецкий жалувати, що не поїхав, і без борби, лишив поле Стефанови. Пришов до переконаня, що не повинен був того робити хочби з тої причини щоби Стефан не тріюмував з легкої хоч хвилевої побіди і щоби не виставити ся на сьміх. Се виглядало так, як би він в почутю своєї безсильности стратив надю на побіду і добровільно уступив перед ворогом. Взяв фіякря і поїхав до Брюхович.

Коли Стефан увійшов на сая, она крутила ся з Рудецким.

— О, та заздристь! На сей вид, забув Стефан за „жидівську книжку“, і як лиш Рудецкий посадив свою дансерку, Стефан пустив ся до неї.

Від тої хвилі пішов Рудецкий в кут.

Коли вертали до Львова, Рудецкий не осьмілив ся сісти коло неї; забавляв маму, а ліпше кажучи, бавив ся в інтриганта. З двірця, товариство мусіло йти до міста пішки, бо тяжко було дінхати ся до трамваїв. Такий був натовп людей. Ішли парами, Стефан з Салькою.

Мимо того, що — як нинішнім день показував — Стефан висадив з сїдла свого соперника, не чув ся цілком безпечний. Він може ба-

14) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане

ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Дальше.)

— А дуже трагічні ті ваші книжки? Бо мені лиш такі повісти подобають ся.

— Я повістий не пишу.

— Не повісти? А що? Може поезій?

Ха-ха! Страшно реготала ся. Станула супротив него і оглядала від стій до голови.

— Ви поет? Аа... то не може бути! Правда, що ваша натура поетична — ви такі розсїяні — але на поета ви ні троха не подібні. Ви-ж цілком старанно одягнені, тай волосе обстрижене і в порядку.

— Я і поезій не пишу — боронить ся змішаний Стефан. Мої письма, ще більша проза, як повісти. Та книжка, що єї тепер друкую, політична.

— Політична! ха-ха-ха. Не дуріть мене. Політична! Ви політик — а то вже не може бути. По що ви дурите ся зі мною? Політики, то самі завадяки, ціяки, картярі; люди без укінчених шкіл, без будучности, без вихованя;

в. міністерству розтолкували, що нема нікого, котрий би взагалі рускі учебники знав укладати і що проте нема другого виходу, як погані на половину московські ліпняки (Machwerke), що називають ся учебниками шкільними, і на дальше полішити в школах? Як в. міністерству дійсно а не лише про форма залежить на двигненню руского народу через заведене добрих шкіл, то най зволить оно, не лишень поручити мені уклад всіх руских учебників для народних шкіл, почавши від буквара, але і увільнити мене хоч би від тіни якої-небудь гегемонії зі сторони москвофілів“

(Конець. буде).

Сельський політик.

От сиджу, пане редактор, з моєю старою, та дивлю ся на те, що змолотив. Шкода мого труду... ні пшениці, ні жита, тільки „всяка пшениця“, так як на нашій благодатній Русі партия; а кукілю — ласка Божа! Вибираю з моєю старою, та прийде ся мені ще ослінити так як Вам, пане редактор, тяжко приходить ся винолювати народну ниву від всяких кукілів, оситивів, і иньших „політичних коляків“. Але тра приймати, чим нас Бог поблагословив.

Греки журять ся, чим Турка заплатити, а я роздумую, чим кормити себе і свою стару, та мого Грицуня через цілу зиму; бо шкода би его, аби з голоду згинув — чей і з него буде колись руский „гайдамака“ Русі на славу, а пану Колаковському на злість!

А чи чула ти, стара, що князь Болгарський їздив у гості до румунського короля, та там его так приймали, що аж его обспали ледом та — намфлетами. От видиш, чому я то ніколи не йду в гості до нашого писаря — волоха; бо декотрі румуни мають таку гей не хорошу прикмету, що кажуть гостеві таки просто в очи афарā dīn dīos, себ то по латиньски: pereant Slaven, як то ті паничики семинаристи горлалі, що зійшли ся були на пир до ресторану, а по нашому: паньскої корчми. Ти не знаєш, стара, що то значить

чити ся з нею лиш в публичних місцах, а ся спосібність не часто лучає ся. Тамгой буває у них що лень дома, та ще й до того має за собою родачів. Дівчина — правда бавить ся з ним з більшою охотою як з тамтим, але се буде може так довго лиш тревало, як довго він не зрадить ся з своїми намірами.

— Треба скорше увенити ся, треба на розум поговорити з нею, бо ануж Рудецкий побояючи ся, щобі ему не виходила ся та золота рибка, завтра вже добе торгу!

— Панно Сальцю — шеннув. Я вам маю щось сказати, о щось спитати... і урвав.

— Чомуж не говорите?

— Бою ся, панно Сальцю. Страшно бою ся, щобі ви мені так не відповіли, як би я се хотів.

— Мені здає ся, що відгадую, о що вам ходить — говорила усміхаючи ся.

— І певно не схочете вже й чути мого питаня?

— Поволи. Не так певно знаю ще, що ви хочете мені сказати, але если ви о тім думаете, що я догадую ся, то не маєте чого боятися; сміло можете говорити — і ще сильніше притудила ся до его рани.

— Панно Сальцю! Від коли я вас пізнав... так мені весело, так легко на душі... Далі не знав що казати.

— Який ви нудар, який ви трус! Хто видів так заходити манівцями. Я просто не розумію вас.

— Отже скажу вам отверто. Ви мені подобаете ся, я вас люблю.

— Гм, гм. — З вдоволення аж підскакувала ідучи. — Ну — і що з того, що з того?

— Се від вас залежить.

„pereant,“ — а то наскудне слово! Я ходив троха до гімназії і затамив то слово! Оно значить тільки що: най згинуть марне з сего світа всі сини могутчої матери Слави. Хороші то будуть з тих паничів проповідники любови, та згоди межі тутешнім православним народом!

От ще прийде ся стара, коли нам нададуть такого панотчика, а особливо в мішаних парафіях, іти з буком до церкви, щобі боронити своє жите; бо коли такий панотчик крикне з казальниці: pereant Rutheni, — то всі румуни готові нас збити на капусту! Предці семинаристи самі признали ся тим Сербам, що з ними шурували, як пишуть „Бук. Вѣд.“: wir haben darunter die Ruthenen gemeint. Ми радили ся над тим в авшусі і хочемо нашого високопр. владику просити, аби нам такого румунського загорільця за пастиря у село не посилали, бо ми тут вже звикли співати собі:

„Згинуть наші вороженьки
Як роса на сонці,
Запануем і ми братя
У своїй сторонці“.

А що ми душу, тіло положим за нашу свободу, о тім можемо вже тепер запевнити впр. владику і ректора і цілу консисторию. І варта-ж, госпожа товаришка (Бук. Вѣд.) всяких румунських тенденцій, служити румунам так щиро? Донекло вже й „Бук. Вѣд.“ коли так скаржать ся на румунський шовінізм!... Нічо, може наступить через такі яркі факта небавом „образумленіє“ дотично приятелів-румунів.

Відважний той чоловік, Катрухо, той пан редактор Осип Крушинський! Убрав ся у жалібну верету, як сам каже і признав ся прилюдно, що то він дав до газети статю против п. Стоцкого і мислив, що той так вибухне, як привитали князя Фердинанда в Рущуку вибухом магазину пороху; але ефекту ніякого нема і властиво на те, що би мав був відповісти, зовсім не відповів. Такий ефект роблять тільки малим дітям з кансалями, а ти стара, в тото „великопарное заявленіє“ не вір.

А, ще бим був забув тобі оповісти, що в Чернівцях їздять тепер пани без коний і без дишля, мовляв якимось там електричним трамваем і за дешевий гріш можна дати ся там кондукторами по грубьянски налаяти. Я би таким грубьянством ніколи не їхав, а мою однокінку не заміняв бим і за ті искри, котрі тягнуть і праведників і грішників.

Якось писали газети, що батюшка охолонув

— Від мене? — говорила подаючи ему руку, котру він крадком притулював до уст. — Се не від мене залежить... Чи ви говорите вже о тім з мамою? Чи мама вже дозволила вам оспівдичити ся мені?

— Ні. Я хотів перше знати, що ви скажете.

— То зле, дуже зле. Треба було зачинати від мами. Тепер же не згадуйте мамі ні словом о тім, що ми вже умовили ся, і старайте ся позискати тля себе мзку. Потім, я вже з мамою, будемо обробляти тата. Лиш беріть ся до роботи скоро і зручно, бо упереджаю вас, що тато має велику охоту віддати мене за Рудецкого. Він син великого приятеля тата і має якесь задовжечє старце. Зробіть як найскорше у нас візиту. Мама вже щось зміркувала, що ви хочете старати ся о мене.

*

Відпровадивши товариство, вступили наші товариші, як звичайно, ще на „чорну“.

— Ми балакали з тіткою про тебе — говорив Петро Стефанови. — Розповім тобі, як прийдемо до хати.

Стефан не хотів ждаги. Такий був цікавий, що казав собі сейчас розповісти.

— Ти зробив на старій досить добре вражінє. Гризе єй одно лиш, що ти Русин. Хоч що до того, то як каже — она „вирозуміла“. От — говорить — і ти Русин, і твій батько Русин, а проте обом вам, не можна нічо закинути. „І між Русинами трапляють ся порядні і чесні люди“.

— А то свиня не баба! І ти зніс се спокійно, не плюнув в очи?

дуже і не прийме сердечно Reise-Kaiser-а Вільгельма, а они бачу так сердечно обимокували ся, як пан Тиміньский з Мустанюю і ще іменував его цар адміралом... Ну, ну, се значить політика: і цідує і тиєне до груди і медом мастить і ніж острить і заколов би і знов осміхав би ся.

Складай, стара, гроші за покладки, бо на 29. с. м. придуть наші славні співачки з Перемішля до Черновець, то треба буде й нам поїхати, та насолодити ся рускою піснюю. А тимчасом бувайте здорові! Ваш

русский Сенека.

Вісти з північної Америки.

В остатнім часлі американської „Свободи“ находимо два письма з Канади.

В першім о. Н. Дмитрів з Віннігеґ представляє теперішній стан тамошних колоній руских:

„В часі від 15-го мая до тепер прийшло до Канади понад 5.000 душ Русинів, в великій часті з Буковини, поміж котрими єсть велика сила бідаків. Вони поосідали вже на фармах. По-над 100 родин осіло в Yorkton, Man. і отворили четверту велику руску колонію. Дотепер є слідуєчі великі рускі колонії: Edmonton — Edna понад 150 родин, Lake Dauphin, Man. понад 200 родин, Stuartburn, Man. понад 200 родин і нова в Yorkton по-над 100 родин. — Осоло 20-го с. м. сподіють ся в Winnipeg наших людей до 300 осіб; дня 3. с. м. всіли они на корабель.

Зі Сполучених Держав прийшли до тепер слідуєчі люди: 3 Mt. Carmel, Pa.: Іван Талпач, Алексей Вархалик, Іван Хохлак, Роман Слезін, 3 Mayfield, Pa. Теод. Вахна.

Сим разом поїду я по наших колоніях в слідуєчим порядку: Stuartburn, Lake Dauphin, Yorkton, а в вересні заїду до Edmonton.“

В другім письмі п. К. Генік остерігає перед „безсвітним ошуетом“, котрий перетягає людей з Канади до Dakoti. Він пише:

При кінці мая сего року появил ся в Віннігеґу агент зі Сполучених Держав з Dakoti Н. Е. Юві з підписом: — „Президент руского колонізаційного Товариства Кумп. П. Dakота,“ а коли побачив нашого народа велике

— Але що єй неспокоїть. Рудецкий „оклеветав“ нас, що ми між собою „говоримо по руски“. Бавить самий старій „здає ся, що чула, як ти заговорив до мене по руски і я тобі по руски відповів!“... Ії се дуже а дуже не сподобало ся. Боїть ся, чи ти не „закаптурений Москаль“ і чи тихцем не „тянеш до шазми“. Она не може поняти, як інтелігентні люди можуть так „компромітувати ся“ послугуючи ся рускою мовою. Я пояснював їй, що тепер між інтелігентними Русинами завів ся такий звичай, що дуже часто послугують ся рускою мовою. На се она:

— Дуже сумне свідощтво виставляєш їм. Се доказує лиш, що москвоцину і шизму, у нас ще не цілком виващено. Ніхто не жадає, щобі Русини відрікали ся свого, най вже собі навіть і до церкви ходять, если не можуть жити без „Господи помилуй“, але най не говорять по хлопски. У інтелігентній принята мова польська, то чож понижувати ся до хлопства?! От — ти, твій отець, твій старий, — всі ви Русини. І до церкви ходите і рускі свята святкуєте, а дома всі говорите по польски. А чому? — Бо ви не Москалі. Мене се дуже віригувало, що я вчула Я властиво не чула, а чув і сказав мені о тім Рудецкий. Я маю таку нечужість до Москалів, що ніколи-б не правала в дім такого Русина. Щоби ви не важили ся більше говорити по руски!

(Далше буде).

число в Вінніпегу, задумав скористати з доброї нагоди. Хто сего року бачив наших прибувчих з Галичини до Вінніпегу, де до 5000 народу в пару місяцях прибуло, не подивує ся, сли між ними були такі, котрі не були вдоволені тим, чого ще не мали ані не знали. Кількадесят родив наших лишило ся в Вінніпегу з заміром купити тут землю і той-ж глядати. П. Юнг познакомив ся з нашими, а знаючи троха російської мови, не було ему трудно людий ще не освітих збаламутити. Став він говорити, що Дакота має к аснї дарованї фарми, що там клімат тепліший ніж в Канаді, є красні сади і всяка озимина там удає ся. На таку гладку бесїду дало ся дуже легко наших 20 родин златати. Мимо моєї перестороги дали ся увести агентови наші, на жаль, заможніші і около 15-ого червня виїхали до Дакоти з цілими родинами. А що той п. Юнг добре знав ходити коло інтересу, видимо з того, що і 10 німецьких родин прилучив до руських і так до 200 душ за один раз потяг за собою. Хотий я лично не був в Дакоті, але, мавши тільки нагоди говорити з людями приходячими зі Сполучених Держав, виробив я собі понятє, що там усе вже добре забране, а що остало, не ест до ужитку. В тім дусї говорив я нашим, але, на жаль, їм не помогло, аж лично переконали ся.

Першу вістку о собі дали Німці, котрі написали до Nordwestern таке остереженє: „Подано до відомости, що уведєні красними бесїдами п. Юнга виїхали ми до Північної Дакоти 20 руських а 10 наших родин, а прибувши тут по шести днях подорожи цілковито розчарувалисьмо ся. Запроваджено нас (день їхали ми водою) між такі гори, де лиш небо та каміне побачилими. Нарід став кричати з розуми, не хотїв корабель опустити: на силу висадили нас на беріг високих пустарів. Котрі при грошех, повернуть, а безгрошеві знарнують ся“.

Дотепер вернули ся чотири родини німецькі і самі оповідають, що виділи на власні очі. Кажуть, що там жити не може чоловік. Усі німецькі родини вернуть незадовога. — „Що-ж з руськими?“ — питаю. — „Та они самі не знають, що мають робити. Котрі не мають грошей, наняли ся де могли, а що зроблять другі, не знають, бо не хотять правди говорити.“

НОВИНИ.

Чернівці, дня 12. серпня 1897.

Для потерпівших від повенї на Буковинї робить ся дуже мало. В північній краях таке елементарне нещастє визиває акцію цілого населєня для поратунку нещасливих, що на них так безневинно і ненадійно найшов падїж, від котрої нема жадної зашити, ні охорони. Приватна добродійність, ація краєвих властей автономічних і підмога держави ідуть рука в руку, щоби загоїти глибокі рани, які видре вода чи огонь в економічнім положєню цілих околиць. І часто буває, що замість старого розваленого дому, може навіщенїй нещастем мешканець з помічю добрих людий побудувати собі новий дїм, очистити занесене шутром поле, або бодай прожити через рік, щоби дочекати ся другого жытєва, котре сего року забрали розшалї фїлії рік. Але у нас нема того всего. У нас хто мешкає на горбку, той вже не думає про того, що поселєний в долині: хто не має своєї хати, той байдужий на знищенє пожара; хто сидить в безпечнім кутку, не журить ся тим, що доволу туча і громи пустошать край. Мимо накликуваня часописей не сїдно було на Буковинї жадного руху між тою гореткою інтелігенци, що в нас є, щоби порадити і підмогти діткнутому нещастем населєню, як і куди удати ся о поміч. Урядова газета оповіщає тепер, що досїди про шкоди, які наробили слота і виливи уже покінчені і видїл краєвий разом з краєвим правительством поробили потрібні стараня, щоби дістати від держави потрібні гроші на підмогу навіщених околиць. Тимчасово призначив видїл краєвий 15.000 зр. на доконечні

направи повітових доріг. Правительство само мусїло зайняти ся нашою нужтою на свою руку. Та оно опирає ся тільки на реляцїях своїх органів, що звісно не всевідучі, а часом і прислїпувати, або і не хочуть дивити ся там, де би було треба, тож і не знати, як тотя запомага буде розділена. Хто не домагає ся, той не має претенсїї, щоби ему що дали, а задля байдужности нашої інтелігенциї готов руський мужик і в тім випадку вийти з нічим.

Шовінізм не на місці. Для поясненя листу сїльського потїтика подаємо сю новинку з Б. Вїд. Дня 15. (27.) с. м. в однім із тутейших ресторанів зібрало ся кілька студентів богословія румунської народности, щоби перед виїздом на ферїї обміняти ся з собою дрягїм словом і поздоровити одного това, ша по поводї цасливого видержаня іспиту. До стола були запрошені також два студенти богословія народности сербської. Коли на молодих будучих проповідників зійшли уже огненні язики, а їх власні язики розвзати ся могочили даром слова, промовив і один серб в тім змислі, що так в Буковині як і в Венгрії повинні православні румуни удержувати лояльні відношеня ку православним славянам, коли всіми православними в Австрії не мають верховодити іновірїї. На то на даний знак голови тов. „Academia orthodoxa“ підняла румуни крик: „Pereant Slaven.“ Очевидно що серби того рода товариство зараз позинули і уйшли в другу комнату. Тодї охолонувїи румунські шовіністи вислали за сербами свого парламентаря, котрий обяснив, що слова „Pereant Slaven“ відносились лишє до Русинів. Але серби зачвили, що всі славяни собі братя, а серби не можуть находитись і там, де обиджають руський нарід.

Панна Саломєя Крушельницка гостить через сєгорічне лїто в Сан-Яго (столиці Чилї в полудневій Америці), де вступає в „Teatro municipal“ яко співачка-прімадонна. Рецензїї виступів нашої землячки звучать в сан-ягєских газетах дуже похвално, що може Русинів наповнити лишє щирюю, правдивою радістю. Знаменита наша співачка буде виступати в найближшїм сезонї оперовім, в сїчні, лютім і марцю, на львівській сцені.

Ексекороль Мілян лежить хорий від кількох тижнів у Відні в готелю Сахера. Его стан погіршив ся так, що мусить почати систематичну курацію.

По американьскї. Катастрофу коло Турки описала американьска газета Daily Jewish Herald так, що аж волосє дуба стає. Вода, каже, знищила три частї міста Коломїї, сотки людий потопили ся, всі мости позривало, всі залїзничї поїзди потопили ся разом з людями і т. п. Американьскї газети все так пишуть: нищать на папери цілі міста і сотки людий, аби лишє людий дивувати. Статї в американьских газетах мають сензаційні титули: н. пр. зруйнована Коломїя, Нові війни, Божевільні, Вікторія дякує, Два мужчини застрілені або як она боронила своєї чести револьвером, Малі бандити, Она спить, Страшні сцени з табору Індїан. Правда, що цікаве? Але як цікаве, так все видуманє або прибільшенє.

Убийник міністра Кановаса дістає що дня иньше імя. На підставі найновїших дождєнь показало ся, що убийник не зове ся ані Ринальдіні, ні Голлі, ні Панто ані Санто, лиш Михайло Анджіолїтто. Походить він з Фоджі в італійській провінції Апулії, де его родина ще тепер мешкає. Отець, Джіакомо Анджіолїтто, є поважаним ремісником. Під назвищем Хозе Санто приходили до убийника листи. Можна надїяти ся, що перед своїм страченєм він змінить ще кілька разів назву.

Дніпрові пороги — славні з історїї Запорожа — вже на правду загадує правительство російське звичцїи. У нас була вже згадка о проєкті сполучєня морей Балтійського і Чорного для плавби корабельної. Отже при розборї сеї справи в російськїм міністерствї „путей сообщєнія“ на першїм місци — як доносить „Новое Время“ — ставить ся усунєнє порогів Дніпра. На се була вже давнїше визначена сума, але показала ся недостаточною для такої вели-

чезної роботи. Отже тепер в міністерствї обчисляють, кілько буде коштувати знищенє Дніпрових порогів, щоби могли переходити туди кораблі.

Жєнщини-студентки. З початком зимового семєстру в Австрії буде вільно жєнщинам слухати на університєтах викладів на філософїчних факультєтах. Министерство просвїти оголосило вже усїля, під якими можуть жєнщини користати з університєтских студій. Передовсім они мусять виказати ся австрійским горожаєльством, відтак віком не менше 18 літ та свїдоцтвом іспиту зрілости в одній з австрійских гімназій. Приняте між число студентів залежить від декана філософїчного факультєту; в разї непринятя прєстугує петєнції право подати прєсбу до міністра просвїти. Всї правила, що обовязують студентів, мають свою силу і щодо студенток. Надзвичайні слухачки т. є. ті, що не мають іспиту зрілости а окінчили якийсь спеціальний научний заклад жєнський, можуть записати ся не бїльше як на десять годїн тижнево.

Пожарі. У Веренчанцї дня 9. с. м. рано на фільварку Корна згорїли дві великі стирги збіжа. Будинки вдало ся виратувати. Школа виносить около 25.000 зр. — В Огинї того сего дня наробив огонь великої шкоди. — В Садагурі погорїли жиди Вандерман і Вайнгавзер. Мають шкоди на 1000 зр.; кромї того згорїв матеріал деревляний. Лише Вандерман був обезпечений. Огонь мабуть хтось підложив.

Дрібні вїсти. В копальнях земного воску в Бориславї удушили ся газами два робітники, Яків Вітошинський і Михайло Івасїв. — Бувший інтендант угорєских театрів, барон Нопча, вивзав на поєдинок болгарского президента міністрів Стоїлова за те, що Стоїлов мав виразити ся в інтервю з корєспондєнтом Berliner Local Anzeigera, мов то барона Нопчу усунєно з его становища задля куплетєтва. — Відєнскї газети доносять, що донька президента міністрів гр. Ванда Бадєні має заручити ся з гр. Красїньским з Варшави, причім підносять, що гр. Красїньский є один з найбогатших польських кавалєрів. Его маєток цїнять на 30 мїліонів рублів.

Телеграми „Буковини“.

З дня 11-го серпня 1897 року.

Відєнь. Доносять з Лондона, що в самїй річї король Юрій грецький мав поважний замір зречи ся корони, колиб держави завели контролю над фінансами Греції, але на прєдставленя заприязнєних з ним дворів європейских відступив від тої гадки.

Відєнь. Ексекороль Мілян має ся значно лїпше і тому его син, король сербський, що перебував при ложі хорого вітця, виїхав до Карлсбаду.

Кронштат. Около год. першої по полудни прибули російска і німецька цїсарска пара на поклад „Короля Вільгельма“. Там відбуло ся снїданє, на котрїм був і німецький архикнязь Генриг. По сердєчїм розпрацаню з архикнязем Генригом удали ся російска царска пара разом з німецьким цїсарем і цїсарєвою на поклад корабля „Гогенцолєрн“. Перед опущєнем „Цїсаря Вільгельма“ пращали ся цїсарі дуже сердєчно. Оба цїсарі обняли себе, поцідували ся кілька разів, стискали собі руки; так само цїсарєві. На кораблі „Гогенцолєрн“ пращали ся другий раз так само сердєчно. Незлічена товпа народа витала ентузіастично володарів.

Мадрид. Королева регєнтка написала лист до вдови по Кановасї з виразами співчутя по стратї, котра не менше дотикає цілу Іспанїю. Моці Кановас зложили на катафалку. Его лишє

спокійне, усміхнене, мовби у сплячого чоловіка. Зворушене в краю з причини убійства прем'єра міністрів зростає з кожним днем, чим ближше похоронів. З багато міст надходять вирази догани для убійника, багато міст присилає своїх заступників на похорони.

Царгород. Султан дарував перебуваючому тут болгарському князеві Фердинандови дорогий перстень, зигарок з ланцюхом, надав Стоїлови ордер Іютігаір з брилянтами: болгарський князь мав вчера дві довгі промови з султаном. Він відїздить нині вечером на султанській цісарській лоді.

БУРСА „Народного Дому“ в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8 ціле удержані надзір 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. рускої класи гімназійної, а тільки винятково з особливих причин і ученикам інших шкіл. Оплата вносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. піврічно за пране і 15 зр. місячно за удержане, платних з гори. Питомці мусять виказати ся, що мають три рази змінити біле на постіль, 6 пар біля, 4 ручники, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви і добру одіж; без того не вільно буде ніякому питомцеві спровадитись до бурси.

Поданя о прийняте до бурси треба вносити до кінця серпня с. р. Ученики, що ставлятьсь муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гімназійної по вакаціях, мають внести поданя о прийняте до бурси також до сего терміну: рішене о їх прийняте западе в день самого іспиту. В поданях, підписаних родичами, треба означити докладно, кільки хто обовязуєсь платити місячно. Приняте завісити буде головно від висоти місячної плати, однак ученики з недостаточним поступом і невідповідним поведенем не будуть зовсім прийняті.

До кожного поданя треба прилучити последнее свідощтво шкільне, а до подань о знижене місячної плати ще й свідощтво неможности, підписане урядом парохіальним, громадским, податковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоби питомці мали здоровий харч і старанний догляд.

П. П.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публицу, що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вижици

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатною до снідань.

Поручаю Вив. місцевій і доокрестній публиці

каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво,

СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ і СТОЛОВІ,

папір, прибори шкільні, фарбу і щітки.

Висилка на село виконує ся відвратною поштою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ ВІД ДНЯ 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З Чернівців						ПРИХОДЯТЬ ДО Чернівців						
до Неполоківців, Святиня, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Святиня, Неполоківців	1128	320	757	811	610	
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокою	—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Боїна, Новоселці	645	430	—	—	—	з Новоселиці, Боїна, Садагури	—	1113	950	—	—	
з Глібоки						до Глібоки						
до Карапчава, Сторожинця, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчава	635	1037	800	—	—	
Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-го марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.						Перший поїзд іде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не іде в понеділок.						
з Гадікфальви						до Гадікфальви						
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	855	115	550	747	
з Гатни						до Гатни						
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	625	—	—	—	
з Іцкан						до Іцкан						
до Сучави	327	630	1009	216	718	зі Сучави	442	842	130	630	837	
з Вами						до Вами						
до Рус-Молдавії	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавії	842	1259	204	322	545	905
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станіях Вама, Драгоша і обох Молдавіях.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станіях Вами, Драгоші і обох Молдавіях.						
з Карапчава						до Карапчава						
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—	
Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кожної днини.						Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка.						

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчеркнем минут.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливих вогонь за можливе найнижшою оплатою.

Дністер розпочав п'ятий рік своєї діяльности. Фонди „Дністра“ після закінченя рахункових з днем 31-го грудня 1896 вносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращі умови і видає полїси і квіти в рускім язичі.

Зголошеня о уїденє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

LINIMENT. CAPSICI COMP.
aus Richters Apotheke in Prag.
Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отєї

ДРУКСОРТИ ШКІЛЬНІ

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversäumnisausweis — Schulnachrichten і Повідомленя шкільні.

Є також оправлені дішоводчі протоколи та окладники до каталогів і тижневників.

Замовленя з провінції виконують ся відвратною поштою.

Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як вєводи, а уотреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на вицлат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік. Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обелужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зелізничій (Bahnhofstrasse) ч. 26.